

Atvinnuveganefnd Alþingis:

Umsögn Ægishólma ehf,
Frumvarp um veiðistjórn Grásleppu

Stykkishólmur 15.02.2024

1. Stærðartakmarkanir báta: Í raun sé ég ekkert að því að einungis bátar undir 15m geti verið með kvóta í Grásleppu, líkt og kvóti í krókaaflamarki, eðlilegt sé að miða við 15m líkt og gert er í Krókaaflamarkinu. Hingað til hafa bátar verið kvattir til að sleppa Grásleppu þannig stærri bátar gætu hæglega gert það, eða landað henni sem VS afla, mætti þá vera þannig að Grásleppa skerði ekki VS heimild báts, enda ætti aflinn ekki að vera verulegur frekar en nú er. Allavega alveg klárt að bátar sem stunda netaveiðar ættu að geta slept henni eins og hvatt er til nú þegar.
2. Að taka hlé á veiðum: Einhverjir, meðal annars þingmenn í pontu þingsins hafa haldið því fram að ekkert mál sé að laga Grásleppuveiðar með því að veita heimild til að taka hlé á veiðum. Það stenst engan vegin, ljóst er að margir Grásleppubáatar eru litlir og þurfa að fara nokkrar ferðir með net sín í land ætli þeir að taka upp. Vert er að minna á að þegar veiðar voru skyndilega stöðvaðar 2020 voru þónokkrir báatar í einhverja daga framyfir auglýstan lokadag og báru því við að ekki væri hægt að taka net sín upp með svo skömmum fyrirvara. Framkvæmdastjóri LS lét meðal annars hafa eftir sér í útvarpsviðtali að þetta gengi ekki, menn yrðu í nokkra daga að taka upp. Eins er ljóst að ómögulegt yrði fyrir Fiskistofu að hafa fullnægjandi eftirlit með slíku.
3. Fyrirsjáanleiki: Það er klárt að hann eykst með kvótasetningu, því hefur verið haldið fram að hann aukist ekkert þar sem ráðgjöf muni alltaf koma fram á sama tíma og áður. En hver útgerð mun geta stýrt veiðum eftir því sem henni hentar, bæði varðandi tíma, netafjölda o.fl Verður ekki ýtt út í þá kappveiði sem ávalt er stunduð, leggja öll sín net á sama tíma, slást um stæði, geta ekki fækkað eða tekið upp í brælum eða vegna lélegra fiskverða eða bara vegna þess að menn ætla til Tene í viku og leggja síðan aftur. Eins og veiðarnar eru í dag, er þetta bara spurning um heppni, þegar þú mátt róa í 30 daga til veiða getur ein góð bræla nánast eyðilaggt vertíðina.
4. Skoðanakannanir: Árið 2020 var gerð skoðanakönnun meðal leyfishafa. Var afgerandi meirihluti fylgjandi kvótasetningu. Margir hafa reynt að gera þessa könnun tortryggilega, og bent á könnun LS frá 2018, sú könnun var þrískipt og virðast menn þar einungis birta niðurstöður sem henta eigin málstað. En í þeirri könnun var það einnig þannig að sjómenn sem voru að stunda veiðarnar (höfðu veiðireynslu árin á undan) voru fylgjandi kvótasetningu. Einnig hefur verið gagnrýnt að miðað hafi verið við leyfistjölda, en það var einnig gert í könnun LS.
5. Bent hefur verið á að engin þörf sé á kvótasetningu þar sem veiðin sé ávalt undir ráðgjöf, og því þurfi ekkert að bregðast við. En hvers vegna er veiðin ávalt undir ráðgjöf? Hvers vegna fá sjómenn ekki að stunda veiðarnar þegar ekki er búið að ná henni? Jafnvel ekki mátt róa þó eftirspurn sé eftir hrognunum. Einfalda ástæðan er sú að mönnum hefur tekist með popúlisma að skerða veiðar með það að markmiði að hafa áhrif á markaði. Hver á að vera markaðsspámaðurinn?

6. Viðmiðunarár: Ef ákveðið er að kvótasetja, hlýtur að vera eðlilegt að kvótinn fari til manna sem eru að stunda veiðarnar. Það er alveg galið að fara svo langt aftur eins og þetta frumvarp gerir. Einnig á klárlega að nota 2023 eins og önnur ár, dögum var fjölgað seint á þeirri vertíð og einhverjir þá hættir veiðum, notast mætti við uppreikninga til að jafna hlut þeirra, en það sama á við um 2017. En einungis ætti að notast við ár frá 2019 að frátöldu 2020 það eru 5 ár aftur í tímann, menn sem ekki hafa róið til veiða í 5-6 ár eru hættir veiðum. 2018 mögulega en alls ekki lengra aftur, þá eru það 6 ár eins og upphaflega frumvarpið.
7. Ekki er hægt að notast við uppreikning á árinu 2020 þar sem á því ári voru einnig bátar sem komust ekkert á sjó áður en veiðar voru stöðvaðar, einungis í Breiðafirði fengu menn 15 daga, bátar sem ekki höfðu hafið veiðar við Faxaflóa komust ekkert til veiða, einnig er hægt að álykta að einhverjir hafi ekki nýtt sér 15 daga leyfi vegna óhagkvæmni, en sjálfsagt hafa margir horfið til annara verka (t.d Strandveiða) vegna svo fárra daga. Í raun var búið að svipta menn ákveðnum grundvelli til að gera út.
8. Veiðiskylda: Það á að vera 50% veiðiskylda á Grásleppu eins og öðrum tegundum í aflamarkskerfinu, það þýðir lítið að tala um að vilja kvótasetja og telja upp kosti kvótakerfis en vilja síðan fá einhverja afslætti eftir eigin hentugleika, skoða mætti undantekningu sé um algeran aflabrest að ræða á tilteknu veiðisvæði, en regluverkið kringum það þyrfti að vera skýrt. Ætli nýliðar sér að leigja til sín kvóta þarf að vera framboð, það að ekki sé hvati hjá mönnum að losa sig við kvótann veiði þeir hann ekki gengur ekki. Þá sérstaklega ef á að nota svo mörg viðmiðunarár eins og gert er í frumvarpinu (að kvótinn verði víða hjá útgerðum sem eru hættar).

Undirritaður er fylgjandi kvótasetningu svo fremi sem það sé gert þannig að tryggt sé að kvótinn fari til þeirra sem eru raunverulega að stunda veiðarnar.

Gunnar Ægir Gunnarsson